

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA
NACIONALNI URED ZA KATOLIČKE ŠKOLE

I

POŽEŠKA BISKUPIJA

ODGOJNO-OBRAZOVNI PROJEKT KATOLIČKE OSNOVNE ŠKOLE U POŽEGI

Veljača 2016.

SADRŽAJ

1. UVOD	4
2. POVIJEST ŠKOLE.....	5
3. ŠKOLA DANAS.....	6
4. IDENTITET ŠKOLE.....	6
5. ODGOJNO-OBRAZOVNA ZAJEDNICA.....	8
5.1. Odgojni ambijent.....	8
5.2. Učitelj.....	9
5.2.1. Nenastavno osoblje.....	12
5.2.2. Trajna formacija.....	12
5.2.2.1. Stručna formacija.....	13
5.2.2.2. Duhovna formacija.....	14
5.2.3. Odnos učitelj – učenik.....	15
5.2.3.1. Dodatni i dopunski rad s učenicima.....	16
5.2.3.2. Individualni razgovori s učenicima.....	16
5.2.3.3. Natjecanja.....	17
5.2.3.4. Molitva.....	17
5.2.4. Odnos učitelj – roditelji.....	18
5.2.4.1. Individualni razgovori s učiteljima.....	18
5.2.4.2. Roditeljski sastanci.....	18
5.2.5. Odnos među učiteljima.....	19
5.2.6. Vjeroučitelj.....	19
5.2.7. Duhovnik škole.....	20
5.3. Obitelj – prva i trajna odgojna zajednica.....	20
5.3.1. Odnos škola – obitelj.....	21
5.3.1.1. Tribine.....	21
5.3.1.2. Predavanja i radionice za roditelje i obitelji.....	21
5.3.1.3. Zajednička misna slavlja.....	21
5.3.1.4. Zajednička druženja.....	22

5.4. Učenik u središtu odgoja.....	22
6. NAŠA PEDAGOGIJA.....	23
6.1. Odgojno-obrazovne ponude.....	24
6.1.1. Produženi boravak.....	24
6.1.2. Vjerske aktivnosti.....	27
6.1.3. Školski zbor.....	27
6.1.4. Kulturne aktivnosti.....	28
6.1.5. Sportsko-rekreativne aktivnosti.....	28
6.2. Preventivni rad s učenicima.....	28
6.2.1. Trajna prisutnost.....	29
6.3. Odgojni autoritet i pravila.....	29
6.3.1. Kućni red.....	30
6.3.2. Odgojna pravila.....	30
6.3.3. Ponašanje u prometu.....	30
6.3.4. Bonton škole.....	30
6.4. Oporavak i osnaživanje.....	31
6.4.1. Pedagoške mjere.....	31
6.4.2. Radionice i razgovori.....	31
6.5. Vrednovanje.....	32
6.5.1. Izvještaji na polugodištu i na kraju školske godine.....	33
6.5.2. Ankete o učiteljima i stručnoj službi.....	33
6.6. Suradnja s drugim školama.....	33
6.6.1. Susreti katoličkih osnovnih i srednjih škola na biskupijskoj razini.....	34
6.6.2. Susreti katoličkih škola na državnoj razini.....	34
7. Literatura.....	35

1. UVOD

Katolička škola je škola za osobu i škola koju čine osobe. Svaka osoba, u svojim materijalnim i duhovnim potrebama u srcu je Isusova učenja – zato je razvoj osobe cilj katoličke škole.

U svome poslanju, povjerenom joj od Isusa Krista, Crkva pronalazi razlog za osnivanje i djelovanje katoličkih škola. To poslanje je dovesti čovjeka do njegova ljudskog i kršćanskog savršenstva, do njegove zrelosti u vjeri. Upravo na tom poslanju temelji se odgojno-obrazovni projekt koji treba imati i provoditi svaka katolička škola, a u kojemu se skladno stapaju vjera, kultura i život. Osnovno obilježje tog projekta je sinteza vjere i kulture, znanja i mudrosti, potraga za istinom. Projekt usmjerava prema poruci spasenja, tako da svjetlo vjere obasjava spoznaje o svijetu, životu i čovjeku, koje učenici postupno stječu.

Kongregacija za katolički odgoj izdala je odredbe i smjernice prema kojima posebnu pozornost treba posvetiti općim kriterijima koji moraju usklađivati kulturalne, didaktičke, društvene, građanske i političke odabire. Ti odabiri moraju uvijek biti vjerni Evanđelju koje naviješta Crkva. Stoga je temelj odgojno-obrazovnog projekta sam Isus Krist, misliti i djelovati po Evanđelju, prihvaćajući blaženstva za normu života. Upravo zbog toga u katoličkoj školi evanđeoski principi postaju norme odgoja, nutarnji pokretač i konačno odredište samog odgojno-obrazovnog projekta, a on postaje uvjerljiv samo ako ga ostvaruju osobe koje su motivirane, svjedoci živoga susreta s Kristom u kojem jedinom čovjek pronalazi pravo svjetlo života.

Takav odgojno-obrazovni projekt može se ostvariti samo zajedničkim naporom cijele odgojno-obrazovne zajednice. Zadaća svih koji sudjeluju u odgojno-obrazovnom procesu u školi je stvoriti miran i radu prilagođen ambijent gdje svatko izvršava vlastite dužnosti, znajući da može računati na razumijevanje i odgovornost svih i stvoriti ozračje iskrenog dijaloga koji olakšava međuljudske odnose.

2. POVIJEST ŠKOLE

Inicijativom požeškog biskupa mons dr. Antuna Škvorčevića, koji je u ovom povijesnom trenutku prepoznao potrebu uvođenja kršćanskog duha u odgojno-obrazovni sustav, osnovana je Katolička osnovna škola u Požegi.

Katolička osnovna škola u Požegi osnovana je temeljem Odluke Požeške biskupije od 19. ožujka 2009. godine i Rješenjem Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta o sukladnosti osnivačkog akta - Odluke sa Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi od 9. travnja 2009. te Rješenjem Ministarstva za početak rada Katoličke osnovne škole u Požegi od 19. svibnja 2009. Dana 7. rujna 2009. započela je s radom Katolička osnovna škola u Požegi i primila prvu generaciju prvih razreda s 41 učenikom.

Katolička osnovna škola u Požegi smještena je u centru grada, u Ulici pape Ivana Pavla II. 6, u neposrednoj blizini Katedrale sv. Terezije Avilske i Doma pape Ivana Pavla II., a s druge strane omeđena je zgradom u kojoj se rodio Dobriša Cesarić. Isto tako, u blizini je smješten i kompleks zdanja u kojima je OŠ Antuna Kanižlića, samostan časnih sestara Milosrdnica i zgrada Požeške biskupije.

Zgrada naše Škole izgrađena je 1877., a u njoj je prije bila smještena požeška Gimnazija, koju su osnovali Isusovci još davne 1699. godine, a koja se školske godine 2009./2010. preselila u novoizgrađeni, multifunkcionalni prostor.

Vidljivo je da su ovo prostori gdje su vjera i obrazovanje stoljećima stajale jedno uz drugo i još od davnina označavale povijest požeškog i šireg kraja.

Naša „drevna ljepotica“ temeljito je obnovljena i opremljena u prizemlju i na prvom katu školske godine 2009./2010., a iduće godine uređen je i obnovljen drugi kat, na kojem je smještena Katolička gimnazija. Za školsku godinu 2013./2014. uređeno je i obnovljeno potkrovlje škole u kojem se nalaze zbornice, knjižnica i uredske prostorije Katoličke osnovne škole i Katoličke gimnazije kako bi se nesmetano odvijao odgojno-obrazovni proces s obzirom na povećanje broja učenika osnovne škole.

3. ŠKOLA DANAS

Kako se još uvijek svake godine povećava broj odjeljenja novih učenika, tako se škola uređuje, preuređuje i dograđuje. Za školsku godinu 2015./2016., u kojoj je upisano sedam generacija učenika, izgrađeni su i svečano otvoreni novi prostori škole u kojima su sportska dvorana, školska kuhinja i blagovaonica, kapelica, učionice te prateći sadržaji.

Prostor naše škole nalazi se u prizemlju i na prvom katu zgrade te učionica prirode i društva, biologije, kemije i fizike, kao i informatike na drugom katu, a uredi, zbornica, knjižnica i školska kapela su u potkrovlju.

U školu su upisani učenici sa šireg gradskog i županijskog područja (grad Požega, šire gradsko područje: Aslanovci, Varelovac, Jagodnjak, Vranduk, Seoci, Novi Mihaljevci, Mihaljevci, Golobrdci, Novi Štitnjak, Trenkovo, Kaptol, Bertelovci, Eminovci, Jakšić, Trapari, Dervišaga, Vidovci, Pleternica, Završje, Treštanovci, Šeovci, Novo Selo, Draga, Alaginci), a učenici u školu dolaze pješice, organiziranim gradskim prijevozom ili ih dovoze roditelji.

Najveći cilj i uspjeh škole je odgojiti poštenu, moralnu i vrijednu djecu, zdravog pogleda na život i svijet u kojem se nalazimo, pouzdanu, iskrenu i dobro osposobljenu za daljnje školovanje i rad, samostalnu, osviještenu za prirodu i okoliš, uvijek spremna pomoći. Djecu koja promiču kulturu, njeguju zajedništvo i ljubav ljubeći Boga i bližnjega. Djecu koja su stekla istinske prijatelje u svojim razredima, kojima je škola uvijek njihov drugi dom, a prijatelji iz razreda, kao i svi djelatnici, istinski oslonci na njihovim životnim putovima.

„Metoda ljubavi povezana s Bogom“, po kojoj je naša škola specifična prema riječima našega osnivača, treba nas sigurnim putem dovesti do ovih ciljeva.

4. IDENTITET ŠKOLE

Identitet katoličke škole jednak je identitetu Crkve iz koje izbijaju izvorne i autentične dimenzije katoličke škole koja se ustrojava kao crkveni subjekt i kao takva je mjesto autentičnog i specifičnoga pastoralnog djelovanja. Katolička osnovna škola u Požegi je privilegirano mjesto kršćanskoga odgoja kao dio evanđeoskoga poslanja Crkve.

Crkvenost katoličke škole stoga, nije neki vanjski dodatak, nego temelj, izvor i sadržaj njezinoga katoličkog identiteta kao odgojno-obrazovne ustanove. Sv. Ivan Pavao II. kaže da su katoličke škole istovremeno mjesta evangelizacije, cjelovitoga odgoja, inkulturacije i učenja o životnome dijalogu između mladih i različitih religija i društvenih okruženja.

Zahtjev za eklezijalnim, tj. katoličkim identitetom škole ne pretpostavlja zatvaranje pred svijetom, pred drugima i drugačijima, nego upravo suprotno, pretpostavlja još veće dijaloško otvaranje prema svijetu, drugima i drugačijima. Katolička osnovna škola u Požegi, upravo kao crkvena škola, pretpostavlja sklad i jedinstvo vjere, kulture i života koji su vlastiti Crkvi kao takvoj koja je poslana svim narodima do konca vremena naviještati Radosnu vijest o Božjem kraljevstvu. Stoga ona može vršiti svoje odgojno-obrazovno poslanje kao odgojno-obrazovna ustanova koja odgaja i izgrađuje sklad i jedinstvo vjere, kulture i života učenika, samo kad je svjesna svoje duboke crkvene naravi. To je pretpostavka kršćanske zrelosti i odgovornosti u današnjem svijetu velikih izazova, brzih promjena i duboke krize.

Slijedom toga deklaracija *Gravissimum educationis* daje odlučni zaokret u povijesti katoličke škole. To je prijelaz iz škole – institucije, u školu – zajednicu. Ova zajednička dimenzija Crkve i škole nije neka sociološka nego prije svega teološka kategorija jer ona ulazi u viziju Crkve kao Božjeg naroda. Škola obavlja pravu i izuzetnu pastoralnu službu jer obavlja kulturno posredništvo, vjerna Evanđelju i u isto vrijeme poštujući autonomiju i kompetenciju znanstvenoga istraživanja. Cjelokupna školska zajednica – s raznolikim ulogama, ali istim ciljevima – dobiva svojstva kršćanske zajednice, budući da je ona mjesto prožeto ljubavlju. Stoga su ključni elementi katoličke škole prije svega ambijent, prostor škole, zatim učitelji i ostali djelatnici, obitelj kao prva i trajna odgojna zajednica te učenik koji je u središtu odgojno-obrazovnog djelovanja. Deklaracija naglašava kako je poseban zadatak Crkve (osnivača) da u školskoj zajednici stvara ambijent koji će biti prožet duhom evanđeoske slobode. Škola pomaže učenicima da u izgradnji svoje osobnosti rastu u duhu novog stvorenja, koje su postali na krštenju.

U temeljima Katoličke osnovne škole u Požegi pogled je na stvarnost koji dolazi iz kršćanskog iskustva. Ono daje smisao i vrijednost svemu što postoji i što se događa. U

svakodnevicu koju predlaže škola, učenik duboko sjedinjuje pozitivno otvaranje prema stvarnosti.

5. ODGOJNO-OBRAZOVNA ZAJEDNICA

Kako bi Katolička osnovna škola u Požegi mogla ostvariti svoj identitet i svoje poslanje potrebna su dva uvjeta: prostor i osobe. Ona se pod odgovornošću ravnatelja izgrađuje na odnosima povjerenja i suradnje svih sudionika odgojno-obrazovnog projekta, koji odgovorno sudjeluju u odgojno-obrazovnom procesu kao njegovi pravi protagonisti. To je zajednica u kojoj svi sudjeluju u odgoju i obrazovanju svojim darovima i sposobnostima na materijalnom, intelektualnom, osjećajnom, duhovnom ili nekom drugom području. Tako svaki pojedinac u svojoj različitosti doprinosi zajednici na svoj način. Ona je utemeljena na kršćanskom duhu koji ju pokreće iznutra i biva izvor njezina dinamizma. U isto vrijeme takva zajednica postaje potpora svojim najslabijim članovima i oslonac u rješavanju poteškoća, a roditeljima glavna pomoć u vršenju njihove odgojiteljske službe. Ravnatelj, učitelji, stručni suradnici, svećenici, redovnici, roditelji i drugi koji svojim sudjelovanjem u odgojno-obrazovnoj zajednici preuzimaju odgovornost za cjelovit rast novih naraštaja, nisu tek školski namještenici nego vrše važno crkveno poslanje za koje im je potrebna formacija i stručna osposobljenost.

5.1. Odgojni ambijent

Od prvoga dana ulaska u Katoličku osnovnu školu u Požegi, učenik treba steći dojam da se nalazi u sredini prožetoj evanđeoskim duhom ljubavi i slobode. Katolička škola mora odisati živu prisutnost Isusa Učitelja koji je jedini Učitelj i savršeni Čovjek, u kome sve ljudske vrednote nalaze svoju punu vrijednost. Evanđeoski duh treba se očitovati u kršćanskom stilu misli i života koji prožima svaki element odgojnog ambijenta. Zato je lik Raspetoga (križ) u toj sredini izuzetno važan jer On podsjeća sve na tu snažnu prisutnost Isusa Učitelja koji nam je dao najdivniju i najpotpuniju pouku.

U daljnjem stvaranju kršćanskoga stila prvi su odgovorni odgojitelji i ostali osoblje škole kao osobe i kao zajednica. Kršćanski odgojni ambijent čine življene vrednote kroz

Božju riječ, sakramente, ponašanje te vedra i prijateljska prisutnost praćena ljubaznom raspoloživošću. Iz takvog će svakidašnjeg svjedoćenja učenici (a i roditelji) shvatiti kakva je posebnost ambijenta kojemu je povjereno njihovo odrastanje.

Takav ambijent postat će škola-kuća, obiteljski dom te će se učenici, uživajući u njemu, osjećati odgovornima za njihovu školu-kuću i samim time paziti na urednost i na vlasništvo. Briga za ambijent ulazi u ekološki odgoj koji je sve više potreban.

U organizaciji katoličke škole kao obiteljskog doma bit će od značajne pomoći svijest da je u njoj prisutna Marija, majka i učiteljica Crkve koja je pratila rast svoga Sina u mudrosti i milosti i koja je od početka pratila Crkvu u njezinom poslanju spasenja.

U našoj školi nalazi se i školska kapelica koja pridonosi odgojnim ciljevima katoličke škole jer je to obiteljsko i intimno mjesto susreta s Gospodinom koji nam govori: "Evo ja sam s vama u sve dane" (Mt 28, 20).

5.2. Učitelji

Učitelji trebaju biti svjesni kako u najvećoj mjeri o njima ovisi koliko će katolička škola ostvariti svoje planove i inicijative. Zato su pozvani svjedočiti životom i naukom za jednog Učitelja. Stoga služba učitelja nije samo posao nego je i apostolat koji je u naše vrijeme koristan i potreban, a ujedno predstavlja pravo služenje društvu. Iznad svega učenici u učitelju trebaju prepoznati autentične ljudske i kršćanske kvalitete.

Učitelj u Katoličkoj osnovnoj školi u Požegi treba nastojati biti jaka i hrabra osoba, jasnog kršćanskog identiteta. Toliko jasnog da se najprije može sam sebi izreći i svjedočiti, kako bi se mogao izreći i svjedočiti drugima. Treba imati jasne kršćanske životne koordinate, jasno mjesto u svijetu, društvu, a ponajprije u školi. Spreman je prihvatiti druge i drugačije od sebe ne odričući se svog identiteta.

Crkveni zakonik i tradicija Crkve očekuje od učitelja katoličke škole ispravan nauk, tj. poznavanje i prihvaćanje temeljnih sadržaja kršćanske vjere, kako ih čuva i tumači Crkva. Očekuje svjedočanstvo kršćanskoga života i pedagošku osposobljenost. Očekuje i traži čestitost života, tj. takvu duhovnost i stil života koji je usuglašen s kršćanskom porukom i naukom Crkve. Traži poznavanje identiteta katoličke škole te raspoloživost i

sposobnost da vlastiti odgojno-obrazovni pristup učenicima usuglasi s odgojno-obrazovnim projektom katoličke škole.

Učitelj u katoličkoj školi pozvan je ne samo ponuditi nastavne i kulturne sadržaje i odgojne aktivnosti koje Katolička osnovna škola u Požegi nudi, nego sve te sadržaje treba ponuditi polazeći od kršćanske filozofije odgoja, od kršćanske duhovnosti, tj. od kršćanske vizije osobe, života, stvarnosti.

Od samog uključivanja u život i rad katoličke škole učitelj se nalazi u prostoru čije je središte osoba Isusa Krista. Ona je princip usporedbe, uživljanja, primjer, ideal. Upravo odnos s Učiteljem Isusom Kristom treba određivati cjelokupno učiteljevo djelovanje.

Prijateljstvo s Isusom koje živi u zajedništvu zajednice Crkve i u liturgijskom sakramentalnom životu određuje tijek rasta i sazrijevanja katoličkog učitelja, njegov osobni ljudski profil ponajprije a onda i onaj profesionalni. Tako duhovnost učitelja u katoličkoj školi čini sav njegov rad i djelovanje pravim oblikom apostolata: on živi, naviješta i svjedoči Istinu. Katolički učitelj ne može biti neutralan, što je vrlo pogubno za mlade ljude, nego zauzet za cjelovit, intelektualni, spoznajni, duhovni i moralni odgoj učenika.

Kako bi učitelj mogao zadovoljiti sve traženo, za njega Katolička škola u Požegi osigurava trajnu formaciju na svim područjima rada.

Učiteljice razredne nastave:

Lucija Lucić

Martina Čerti

Zrinka Bešlić

Monika Kir Petričević

Anita Rašić

Josipa Petriška Jugovac

Barbara Šipura

Ivana Čuljak

Učiteljice u produženom boravku:

Barbara Tus-Sedlar

Marina Dimovski

Učitelji u predmetnoj nastavi:

Jasna Krstanović - vjeroučiteljica

Krunoslav Siroglavić - vjeroučitelj

Ivana Mance - učiteljica engleskog j.

Dunja Šaro-Vojvodić - učiteljica engleskog j.

Jelena Vidović - učiteljica njemačkog j.

Dalibor Starčević - učitelj informatike

Ljuba Šolić - učiteljica glazbene kulture

Romana Thür - učiteljica hrvatskog j.

Valentina Soldo – učiteljica hrvatskog j.

Davorka Olić Mikić - učiteljica geografije i povijesti

Tomislav Miličević – učitelj povijesti

Ivan Šarić - učitelj fizike i tehničke kulture

Sanja Kerner - učiteljica prirode i biologije

Mirna Puđa – učiteljica kemije

Josip Blagojević - učitelj matematike

Martina Lovrić – učiteljica matematike

Marko Vujnović - učitelj tjelesne i zdravstvene kulture

Monika Kostić - učiteljica likovne kulture

Nada Lodeta - učiteljica latinskog j.

Stručni suradnici:

Draženka Rotim – pedagog

Ana Matković - psiholog

Vjekoslav Marić - knjižničar

5.2.1. Nenastavno osoblje

Osim učitelja i stručnih suradnika u Školi djeluje administrativno i pomoćno-tehničko osoblje koje nije u izravnom odgojno-obrazovnom procesu učenika, ali kao dio odgojno-obrazovne zajednice zauzimaju izuzetno važnu ulogu. Stoga će sve značajke učitelja biti od važnosti i za njih te će se i od njih to tražiti. Kao i učitelji i oni su obvezni trajno se usavršavati u vjerskom i odgojnom djelovanju u Školi. Pozvani su radosno svjedočiti svoje životno poslanje te na svom radnom mjestu biti svjedoci vjere. Pozvani su odgojno djelovati na učenike. Učenici će tako učiti doživljavati odrasle kao osobe koje se brinu o njihovom dobru te će ih poštivati i slušati.

Ravnatelj:

Želimir Žuljević

Uprava:

Danica Soldo - tajnica

Marina Vido - voditeljica računovodstva

Pomoćno osoblje:

Melita Tušek - kuharica

Vinko Kovačević - kuhar

Zora Mičić - spremačica

Mirjana Šunjo - spremačica

5.2.2. Trajna formacija

Svaki pojedini učitelj i svaki djelatnik Katoličke osnovne škole u Požegi, svjestan onoga što se očekuje od njega, brine za svoj daljnji rast u znanju i mudrosti jer zna da o njemu, u najvećoj mjeri, ovisi koliko će katolička škola ostvariti svoje planove i inicijative. Zato je važno daljnje usavršavanje i u znanju, pedagogiji i duhovnosti.

Kao oni koji su neposredno odgovorni za ostvarenje odgojnih ciljeva, učitelji trebaju:

- produbljivati vlastitu duhovnu i pedagošku formaciju u svjetlu Evanđelja,
- s odgovornošću i u duhu služenja i ljubavi uključiti vlastito kršćansko i ljudsko iskustvo u formaciju učenika,
- stalno osuvremenjivati vlastitu izobrazbu da bi mogli shvatiti smisao socijalno-kulturoloških promjena s kojima se Škola kritički suočava,
- s osobitostima vlastitoga ljudskog iskustva sudjelovati u zajedničkom radu istraživanja novih odgojnih putova i zajedničkih projekata,
- dati osobni doprinos i osobno svjedočanstvo i u izvanškolskim inicijativama.

5.2.2.1. Stručna formacija

Učitelji Katoličke osnovne škole u Požegi trebaju imati stručne kompetencije za svoja područja rada: u nižim razredima (od prvog do četvrtog) su učiteljice razredne nastave odnosno magistre primarne edukacije, dok su u višim razredima (od petog do osmog) profesori određenog nastavnog predmeta odnosno magistri edukacije određenog predmeta. Uz stručne kompetencije i formaciju koju su stekli na fakultetima, svi učitelji trebaju položili stručni ispit nakon jednogodišnjeg pripravničkog stažiranja. Na fakultetima su stjecali znanja o obrazovanju, tj. nastavi određenog predmeta kroz metodike i metodičko poučavanje, ali isto tako i pedagoško-psihološku naobrazbu kako bi mogli sagledati svakog pojedinog učenika kao zasebno i cjelovito biće te shvatiti uzročno-posljedične veze u čitavom krugu odgojno-obrazovnog procesa.

Tijekom rada učitelji se trebaju usavršavati u socijalnim vještinama da bi mogli pravedno i kršćanski reagirati u odnosima između učenika, roditelja i same nastave, tj. prenošenja znanja učenicima. To se ostvaruje kroz aktive razredne i predmetne nastave te učiteljskog vijeća na školskoj razini, stručnog županijskog vijeća, kao i na usavršavanjima na razini države. Naravno da je sve to prožeto čitavo-životnim individualnim usavršavanjem i osobnim rastom u znanjima i vještinama.

5.2.2.2. Duhovna formacija

Katolička duhovnost učitelja izvire iz njegove krsne stvarnosti i posebne službe koju je kao učitelj u katoličkoj školi (mandatom Crkve) pozvan vršiti. Njegova duhovnost je nužno povezana s njegovim znanjem i poslanjem. Upravo u vršenju svoje službe u katoličkoj školi učitelj zrije u svojoj osobnoj duhovnosti. Učitelj iz vjere crpi nadahnuće za svoje odgojno djelovanje. Za to je potrebna molitva i naročito liturgijski sakramentalni život, kao trajno svjež izvor snage i potpore. Potrebna je spremnost slijediti primjer Blažene Djevice Marije i svetaca sa sviješću da su oni kršćansku pedagogiju živjeli i svjedočili prije nego li je uobličena u sustave.

Duhovna formacija učitelja u Katoličkoj osnovnoj školi u Požegi zahtjeva ne samo napor voditelja škole, nego i cijele kršćanske zajednice, u prvom redu mjesne Crkve, ali i suradnju i udruživanje katoličkih škola.

Uz redovito pohađanje nedjeljnih misa i prakticiranje sakramentalnog života u župnoj zajednici, i Škola brine za duhovnu formaciju djelatnika. Izvor i vrhunac vjerskog života jest sveta misa, stoga je na prvom mjestu upravo euharistijsko slavlje:

- Zaziv Duha Svetoga – u zajedništvu s učenicima i ostalim školama, pod predsjedanjem požeškog biskupa, svaka školska godina započinje zazivom Duha Svetoga;
- Obljetnica uspostave Požeške biskupije – sudjelovanje na svetoj misi u Katedrali prigodom obilježavanja dana uspostave Požeške biskupije i ređenja prvog požeškog biskupa;
- Sv. Terezija Avilska, zaštitnica požeške Katedrale – sudjelovanje na svetoj misi;
- Stepinčevo – sudjelovanje djelatnika i učenika na svetoj misi povodom drugog zaštitnika Požeške biskupije, 10. veljače;
- Pepelnica – sudjelovanje djelatnika i učenika na svetoj misi i na obredu pepeljenja;

- Proslava sv. Josipa, zaštitnika Katoličke osnovne škole u Požegi – u središtu je svečano euharistijsko slavlje na kojem sudjeluju svi djelatnici, učenici i njihovi roditelji;
- Cvijetnica – sudjelovanje djelatnika i učenika na svetoj misi i u procesiji;
- Svetkovina Tijela i Krvi Kristove – sudjelovanje na svetoj misi i u tijelovskoj procesiji;
- Te Deum – školska godina zaključuje se zajedničkom svetom misom zahvalnicom koju predvodi požeški biskup.

Odgojno-obrazovna zajednica sudjeluje također i u hodočašću u marijansko svetište u mjesecu svibnju. Uz to, mnogi sudjeluju i na ostalim redovitim biskupijskim hodočašćima.

Duhovna formacija djelatnika na poseban način ostvaruje se kroz jednodnevne duhovne obnove u došašću i korizmi. Uz to, Požeška biskupija redovito organizira znanstvene tribine kako bi se pomoglo u formiranju jasnog katoličkog identiteta s obzirom na aktualna pitanja današnjeg društva, na kojima sudjeluju i djelatnici Katoličke osnovne škole u Požegi.

5.2.3. Odnos učitelj – učenik

Rast učenika na školskom putu moguć je samo uz prisutnost učitelja. Učitelj garantira precizno i trajno uporište na razini odnosa i osjećaja. On je znak i sredstvo (oruđe) zajedništva razreda i obavljenog posla. On pomaže učeniku da nauči da dobrota, ljepota i istina odgovaraju najdubljim stremljenjima njegova srca i u tom odnosu učenik postaje svjesniji samoga sebe, doživljava se pozitivno i otkriva svoje talente. U svom odnosu s odraslim osjeća se odraslije. Zbog toga je u njegovim očima učitelj autoritet koji ga, uz roditelje, uči odrastati i biti najbolja verzija sebe. Poštuje se, reflektirajući poštenje koje prima od učitelja, a to mu pomaže naučiti prihvatiti kritiku.

Od izuzetne je važnosti i aktivno sudjelovanje učitelja u liturgijskom i sakramentalnom životu Škole gdje će svojim primjerom pokazati učenicima važnost sakramentalnog života za vjernika te će učenik iz konkretnog primjera uvidjeti da se u tome nalazi izvor i hrana za kršćanski život.

5.2.3.1. Dodatni i dopunski rad s učenicima

Dodatni rad potreban je za učenike većih sposobnosti u određenim područjima kako bi ih se što više motiviralo, zainteresiralo i aktiviralo u određenim predmetima za koje pokazuju afinitete, a istodobno ih se kroz dodatnu nastavu pripremalo za natjecanja iz određenih predmeta.

Dopunski rad organiziran je za učenike koji imaju poteškoće pri savladavanju gradiva u određenom trenutku tijekom nastavne godine i učenik ga polazi do otklanjanja poteškoće, a ne nužno do kraja nastavne godine. Razrednik je obvezan informirati roditelje o uključivanju njihove djece u dopunsku nastavu, kao i o prestanku potrebe pohađanja dopunske nastave.

5.2.3.2. Individualni razgovori s učenicom

Individualni razgovor s učenicom važna je sastavnica odgojno-obrazovnog procesa u kojem se svakom pojedincu pristupa na direktan i blizak način. Mnogostruka je korist od takvog oblika rada i za učenika i za ostale sudionike odgoja i obrazovanja (bilo razrednog ili predmetnog učitelja, ravnatelja ili nekog od stručne službe).

Nisu svi učenici spremni s lakoćom komunicirati pred svojim odjeljenjem, osim toga mnoge nejasnoće i poteškoće lakše su rješive na toj razini. Veća je pažnja, koncentracija i zainteresiranost učenika kad je prisutan direktan i konkretan način pristupa koji donosi velike pomake kod učenika i ostalih sudionika odgoja i obrazovanja. To je izvrsna prilika da se svakom pojedinom učeniku pokaže prava kršćanska ljubav, spremnost za pomoć te osjećaj prihvaćenosti i pripadnosti svojoj školi.

5.2.3.3. Natjecanja

Natjecanja iz pojedinih predmeta organiziraju se najprije na školskoj razini te se kroz njih izlučuju najbolji pojedinci po područjima, odnosno predmetima. Ti učenici dalje predstavljaju svoju školu na višoj razini, tj. na županijskim natjecanjima, a zatim i na državnim.

Učenici Katoličke osnovne škole u Požegi s dosta uspjeha sudjeluju na raznim natjecanjima dostupnim njihovoj dobi. Velike uspjehe na državnom natjecanju postigao je školski zbor. Učenici naše škole uključuju se u sva zbivanja i događaje, smotre i natjecanja iz matematike („Klokan“ i Festival matematike), iz tehničke kulture – modelarstva te orijentacije i komunikacije, humanitarne turnire i sportske igre mladih, kvizove znanja iz povijesti i geografije kao i kvizove i natječaje u suradnji s Gradskom knjižnicom.

Učenici Katoličke osnovne škole u Požegi izuzetno su nadareni u području likovnog stvaranja i izražavanja te su na vrlo reprezentativan način predstavljali našu školu i osvajali mnoge nagrade i priznanja. Sva ta natjecanja i uspjesi veliki su poticaj i promidžba naših učenika, učitelja i čitave Škole, a zapravo smjernica kako i kojim putem treba i dalje ići.

5.2.3.4. Molitva

U vjeri se ne može rasti bez molitve, bilo zajedničke ili osobne. U svakom radu molitvom tražimo Božji blagoslov i pomoć. Stoga u Katoličkoj osnovnoj školi u Požegi svaki radni dan i nastava započinju i završavaju molitvom, kao i blagovanje u školskoj blagovaonici.

Učitelji će potaknuti učenike i pružiti im primjer predvodeći molitvu Očenaša, Zdravo Marije i Slava Ocu, te zaključiti zazivom: Prijestolje Mudrosti – moli za nas! Ako je prigodno, može se i mijenjati molitva ili moliti na drugim jezicima (latinski, njemački, engleski).

5.2.4. Odnos učitelj – roditelji

Učitelji imaju lijepo, ali i odgovorno zvanje pomagati roditeljima u njihovom poslanju. Ovo zvanje zahtjeva posebne kvalitete duha i srca, brižnu pripravu i trajnu spremnost na obnovu i prilagođavanje.

Ono što opravdava i rasvjetljuje uključenost roditelja u odgojnu dimenziju jest činjenica da njihova prisutnost u Školi nije izborna opcija, dodatno obogaćenje, nego je to konstitutivni element identiteta svake katoličke škole koji je potreban zbog kvalitetnog i učinkovitog odgoja. Roditelji su pozvani sudjelovati u životu Katoličke osnovne škole u Požegi ne samo zbog izravne odgojne odgovornosti koju imaju, nego i zbog izvršavanja zajedničke odgovornosti u odgoju. Svakodnevni problemi mogu se rješavati brže i učinkovitije ako roditelji budu zaista uključeni. Roditelji koji povjeravaju svoju djecu u katoličke škole partneri su s kojima se sklapa odgojni ugovor. Roditelji su važni zbog odgovornosti koja se tiče njih i, upravo poznavajući svoje odgovornosti, neće dovoditi u pitanje odgovornost odgojitelja/učitelja. Svaki će na svojem polju odgovornosti doprinositi rastu i razvoju učenika. Zajedno i u suradnji.

5.2.4.1. Individualni razgovori s učiteljima

Individualni razgovori s učiteljima od velike su koristi za obje strane. To je prilika da se razjasne eventualne nejasnoće, pomogne u rješavanju nastalih poteškoća, ali i smjernice za daljnji rad i napredovanje njihova djeteta, sugestije kako unaprijediti međusobne odnose, međudnose s ostalim učenicima, drugim učiteljima i svim ostalim sudionicima odgojno-obrazovnog procesa. Ti razgovori trebaju biti prožeti susretljivošću, tolerancijom, kršćanskim razumijevanjem i brigom za boljitak učenika i roditelja.

5.2.4.2. Roditeljski sastanci

Roditeljski sastanci su važna sastavnica života i rada Katoličke osnovne škole u Požegi, ponajprije da bi roditelji bili upoznati s napredovanjem i ponašanjem njihove djece kao i odnosom prema svima u Školi: obvezama, učenicima, učiteljima i ostalim. Na roditeljskim sastancima roditelji dobiju sve potrebne informacije važne za učenike i

cjelokupno funkcioniranje Škole. Potiče ih se na sudjelovanje u raznim aktivnostima, radionicama ili humanitarnim akcijama. Rado ih se uključuje u školske projekte ili prezentaciju vlastitog zanimanja i svega onoga u čemu mogu pomoći Školi i biti aktivni sudionici školskih zbivanja. To je prilika i da poslušaju korisna predavanja, dobiju uvid u suvremene tijekove odgoja i obrazovanja te da im se pokuša pomoći sugestijama za najprimjerenije metode rada s vlastitom djecom.

5.2.5. Odnos među učiteljima

Također je važan i odnos između učitelja i svih sudionika u odgoju jer on treba biti izričaj i svjedočanstvo kako profesionalne tako i duhovne zajednice, s ciljem kako osobnog rasta tako i odgoja učenika. Svi članovi trebaju se truditi da iznalaze plodnu sintezu između vjere i kulture, vjere i života, koju treba najprije živjeti da bi se mogla predložiti kao duhovni horizont poučavanja i odgojno-obrazovnog projekta katoličke škole.

5.2.6. Vjeroučitelj

Vjeroučitelj je ključna osoba i bitna sastavnica za postizanje ciljeva katoličke škole. Učinkovitost vjerske poduke uvelike ovisi o osobnom svjedočanstvu vjeroučitelja. To svjedočanstvo donosi sadržaj poduke u život. Zbog toga vjeroučitelji trebaju biti obdareni mnogim darovima, naravnim i nadnaravnim te spremni svjedočiti ih. Trebaju prolaziti stalne kulturalne, profesionalne i pedagoške obuke i trebaju biti spremni na iskren dijalog.

Učitelj vjere, kao Krist, mora biti učitelj pravoga značenja čovječnosti. To uključuje osjećaje, obazrivost, razumijevanje, duhovnu mirnoću, razumno prosuđivanje, strpljenje u slušanju drugih i razboritost u načinu odgovaranja i, na kraju, dostupnost za osobne susrete i razgovore s učenicima.

Osim kroz nastavu, vjeroučitelji promiču katolički identitet Škole i kroz:

- sudjelovanje u Vjeronaučnoj olimpijadi;
- uređenje školskog panoa u prigodna vremena;
- posjet Domu za starije i nemoćne osobe;

- karitativnim radionicama i akcijama Škole;
- prigodnim programima vjerskog sadržaja;
- putem društvenih mreža i web stranice Škole.

5.2.7. Duhovnik škole

Svaka katolička škola treba imati duhovnika, svećenika koji je član odgojno-obrazovne zajednice. Njegova je zadaća da u dogovoru s ravnateljem promiče programe duhovne izgradnje učenika, roditelja i djelatnika škole. Tu službu može vršiti i vjeroučitelj ako je svećenik.

On će, u za to predviđeno vrijeme, biti na raspolaganju učenicima i učiteljima za razgovor ili ispovijed. Tijekom školske godine organizirat će duhovne obnove za učenike, a na poseban način u jakim liturgijskim vremenima molitvu i pobožnost.

5.3. Obitelj – prva i trajna odgojna zajednica

U Katoličkoj osnovnoj školi u Požegi nezamjenjivu ulogu ima obitelj kao prvo i trajno mjesto odgoja učenika. Obitelj je prva škola onih društvenih kreposti koje su potrebne svakom društvu. U svakodnevnom obiteljskom životu u kojem su isprepleteni odnosi svih članova, učenik uči osnovne vrijednosti s kojima se može nositi. Dolazeći u školu, on u nju unosi i svoju obitelj i odnose u njima. Škola se – sa svojim oblicima rada, sadržajem i metodama koje su joj vlastite – uklapa u odgojni hod u perspektivi kontinuiteta i zajedničke odgovornosti za dobrobit učenika. Unatoč očitim različitostima, u odlučnoj želji da si budu od uzajamne pomoći, obitelj i Škola stalno preispituju svoje odgojne metode uzimajući u obzir dobrobit učenika u cijelosti njegovoga bića, bez izostavljanja sastavnog elementa njegove osobnosti.

Važno je naglasiti da su roditelji od Crkve pozvani povjeriti svoju djecu školi u kojoj je osiguran katolički odgoj jer je takva škola glavna pomoć roditeljima u vršenju odgojiteljske dužnosti.

5.3.1. Odnos škola – obitelj

Osim odgojne uključenosti roditelja u život Škole, ono što Školi daje dimenziju obitelji je upravo ta obitelj iz koje učenik dolazi. Obiteljski duh razvijat će se u susretima koji nemaju izravnu odgojnu dimenziju ali na odgoju rade "iza kulisa". Škola će biti ta koja nudi roditeljima prostor i vrijeme za formalne i neformalne susrete, pomaže im u njihovim nastojanjima, nudi duhovno vodstvo i rast u duhovnosti te stalno doprinosi poznavanju roditelja s novim metodama u odgoju i obrazovanju. Takvo sudjelovanje roditelja u školskom životu događa se prilikom susreta s učiteljima koji trebaju imati i formativni i informativni karakter, kao i upoznavanje odgojnih, kulturnih i religioznih poduka Škole.

5.3.1.1. Tribine

Tijekom školske godine Katolička osnovna škola u Požegi organizira tribine. Neke od njih su isključivo namijenjene roditeljima učenika, dok su druge otvorene i za javnost. Teme tribina su aktualne, bliske odgoju i kršćanskim vrijednostima, a predavači stručnjaci koji ne prenose samo stečeno znanje, nego i svjedoče svojim životom.

5.3.1.2. Predavanja i radionice za roditelje i obitelji

Katolička osnovna škola u Požegi organizira i predavanja i radionice za roditelje vezane uz poteškoće u odgoju i učenju njihove djece. Roditelji također sudjeluju i u školskim događanjima, na poseban način kada učenici pripremaju radionice za roditelje i širu javnost.

5.3.1.3. Zajednička misna slavlja tijekom školske godine

- Misa Zaziva Duha Svetoga na početku nove školske godine;
- Proslava sv. Terezije Avilske, zaštitnice požeške Katedrale;
- Pepelnica;
- Sv. Josip, Dan škole;
- Te Deum, misa zahvalnica na koncu nastavne godine.

5.3.1.4. Zajednička druženja

Katolička osnovna škola u Požegi organizira i obiteljska druženja kako bi se roditelji međusobno što više i bolje povezali. Njihov cilj je stvaranje zajedništva i osjećaj pripadnosti Školi.

5.4. Učenik u središtu odgoja

Katolička osnovna škola u Požegi odgaja svoje učenike za uspješno promicanje dobra zemaljske zajednice, a u isto vrijeme priprema ih za službu širenja Božjega kraljevstva da živeći uzornim apostolskim životom postanu spasonosni kvasac ljudskoga društva.

Iako je poznato da odgoj zauzima mnogo veće područje od onoga što ga pokriva škola, ipak držimo da je škola najutjecajnije odgojna institucija. Ona je po svojoj naravi predodređena da čovjeka privodi zrelosti otvarajući mu vidike koji osmišljavaju život, a nipošto zatvaranje u reducirane programe znanstveno-tehničkog obrazovanja. Škola mora biti mjesto očovječenja s ispravnim poimanjem ljudske egzistencije, s provjerenom ljestvicom vrednota i globalnom vizijom čovjeka, njegove povijesti i povijesti svijeta.

Pravi odgoj teži cjelovitom oblikovanju osobe i usmjeren je prema njezinoj konačnoj svrsi i istodobno prema zajedničkom dobru društva. Zato učenike treba odgajati tako da mogu skladno razvijati svoje tjelesne, ćudoredne i umne darove, da steknu što savršeniji osjećaj odgovornosti i ispravnu upotrebu slobode te da se osposobe za djelatno sudjelovanje u društvenom životu. Ugled i vjerodostojnost odgoja stječe se dosljednošću vlastitog života, osobnim zauzimanjem i pravim izražavanjem ljubavi. Odgojitelj je svjedok istine i dobra. Veliki odgojni ideali će imati neznatan utjecaj ako ne budu utjelovljeni u nastavnoj praksi svakodnevnoga života. Između ostalog, odgojna metoda postiže uspjeh samo ako je primjerena osobi s kojom se radi. To znači da učitelj treba paziti na karakter, godine, način društvene interakcije, način suočavanja s događanjima i problemima, kognitivne sposobnosti i način učenja svakog učenika te na polaznu situaciju iz koje učenik dolazi (obiteljska situacija). Pažnja usmjerena na te aspekte određuje didaktičke i odgojne izbore koji odgovaraju intelektualnom, kognitivnom i društveno-

osjećajnom razvoju karakterističnom za određenu dob naših učenika.

6. NAŠA PEDAGOGIJA

Pedagogija Katoličke osnovne škole u Požegi temelji se na cjelovitoj formaciji učenika jer su oni budućnost svake zemlje i nada Crkve, kako je običavao govoriti sv. Ivan Pavao II. Ona je usmjerena prema svakom pojedinom učeniku, neponovljivom u bogatstvu vlastite osobe. Odgojno-obrazovni modeli naše škole u skladu su s vrijednostima Ustava Republike Hrvatske i nadahnute su kršćanskom pedagogijom, čiji je temelj slika čovjeka stvorenog na sliku Božju, okrenutog nadnaravnom cilju u Kristu, od koga je spašen i pozvan da sudjeluje u Njegovom životu. Našim učenicima se predlaže Krist kao model i kriterij života. Odgoj se dakle sastoji u pomaganju učeniku da otkrije plan za koji ga je Bog stvorio te da u potpunosti ostvari taj plan, a time i sve svoje sposobnosti. Potrebno je solidno i uravnoteženo oblikovati osobu u njezinoj cjelovitosti. Cjelovitoj ljudskoj, duhovnoj, intelektualnoj i socijalnoj pripravi odgovara veća mogućnost zadovoljstva, sreće i uspjeha u životu. Skladan razvoj svih čovjekovih sposobnosti nazivamo cjelovita (integralna) ljudska formacija. Stoga se želimo brinuti o učenicima koji su nam povjereni tako da oni steknu skladan razvoj konstitutivnih elemenata osobe. Tijelo, intelekt, volja, osjećaji, savjest, pamćenje, znanje, iskustvo, spoznaja i razumijevanje zajedno ulaze u definiciju cjelovitosti osobe te ako težište u odgoju stavimo samo na jedan od ovih elemenata dobit ćemo hipertrofiju. Na primjer, isključivi naglasak na odgoju intelektualnih sposobnosti odvest će u intelektualizam koji se lagano može pretvoriti u racionalizam. Svaku odgojno-obrazovnu hipertrofiju treba izbjegavati u korist odgoja cjelovite osobe. Ponajprije jamčeći učenicima integraciju u školu, pomažući im da nadiđu vlastite socijalno-ekonomsko-kulturne uvjetovanosti i nelagode uzrokovane različitošću njihovih sposobnosti. Pritom je važno da razum nadahnut svjetlom vjere u apsolutne i nadnaravne vrijednosti bude vođa volje. Cjelovita ljudska formacija u službi društva i Crkve, zalog je i izvor sigurnosti i osobnog zadovoljstva osobe.

6.1. Odgojno-obrazovne ponude

Takva se pedagogija ostvaruje kroz raznovrsne odgojno-obrazovne ponude vjerskih, kulturnih i sportskih aktivnosti.

6.1.1. Produženi boravak

Produženi boravak u Katoličkoj osnovnoj školi u Požegi je neobavezni organizirani oblik odgojno-obrazovnog rada namijenjen učenicima prvog i drugog razreda razredne nastave. Provodi se nakon nastave i ima svoje pedagoške, vjerske, socijalne, odgojne i zdravstvene vrijednosti. On učenicima osigurava kvalitetno zajedničko učenje, ponavljanje i utvrđivanje nastavnog gradiva te pisanje domaćih zadaća uz pomoć stručnog učitelja, bavljenje tjelesno-zdravstvenim aktivnostima, sudjelovanjima u različitim vjerskim i kulturno-umjetničkim aktivnostima.

Osim propisanog poučavanja, odgajamo razumijevanje, pamćenje, dječju maštu, osjećajnost, red, zadovoljstvo, prirodnost, poštenje. Formiramo karakter koji će biti gospodar volje u vršenju dobrih djela, koji će usmjeravati slobodu izbora k dobru, i to u svakodnevnom životu učenika.

U produženom boravku nastoji se dati pažnja svakome učeniku, neponovljivom u bogatstvu vlastite osobe. Nastoji ih se osposobiti za vlastite izbore i za izražavanje vlastite originalnosti. Također, nastoji se potaknuti svijest društvene odgovornosti kao izričaj solidarnosti i kršćanskog svjedočenja.

Uloga Katoličke osnovne škole u Požegi kao drugog „doma“ pruža nebrojene mogućnosti razvijanja i otkrivanja interesa učenika koji ih uz metodu ljubavi povezane s Bogom razvijaju u cjelovite osobe korisne svojoj obitelji i zajednici. Nastoji se potaknuti duhovnost na način da se svaki učenik otvori osobnom odnosu ljubavi s Bogom, da Boga osjeti bliskim prijateljem i da taj odnos ljubavi postane temelj učenikova izbora i djelovanja.

Produženi boravak u Katoličku osnovnu školu u Požegi uveden je u školskoj godini 2009./2010. Današnji produženi boravak organiziran je u dva odjela koja čine heterogene

skupine učenika. Jedan odjel sastoji se od učenika 1. razreda, a drugi odjel čine učenici 2. razreda.

Stručni tim za rad u produženom boravku Katoličke osnovne škole u Požegi čine učiteljice iz redovne nastave, učiteljice produženog boravka, vjeroučiteljica, učiteljica stranog jezika, glazbene kulture, učitelj tjelesne i zdravstvene kulture te pedagoginja.

Slijedeći načela kurikularnog pristupa, a u skladu s načelima lokalnog i školskog kurikulumu te kršćanske pedagogije, unutarnja organizacija nameće odgovornost u kreiranju godišnjeg, mjesečnog, tjednog i dnevnog rasporeda aktivnosti. Učiteljice produženog boravka su kreatori svakodnevnog rada s učenicima, u skladu sa zakonitostima struke.

Također, nužna je suradnja učitelja i roditelja, organizacija roditeljskih sastanaka te individualnih razgovora s roditeljima.

Produženi boravak započinje u 11:45 sati, a za učenike koji imaju duže nastavu, po završetku iste. Ovo su njegove ključne sastavnice:

- 11:45 – 12:30 *Prihvat učenika i učenički odmor od nastave*
- 12:30 – 13:00 *Objed učenika*
- 13:00 – 13:30 *Molitva i čitanje prigodnih biblijskih tekstova*
- 13:30 – 14:45 *Odgojno – obrazovni rad, pisanje domaćih zadaća*
- 14:45 – 15:00 *Užina*
- 15:00 - 16:00 *Slobodno ustrojeno vrijeme*

Slobodno ustrojeno vrijeme (SUV)

Cilj i zadatci slobodno ustrojenog vremena su zadovoljiti i poticati interese učenika, osposobiti učenika za samostalno učenje, razvijati sklonosti ka samostalnom i konstruktivnom radu, osvijestiti važnost cjeloživotnog učenja te sve to povezati i ostvariti u svjetlu vjere i vjerskih sadržaja primjerenih učeničkoj dobi.

Slobodno ustrojeno vrijeme učenika sastavni je dio produženog boravka i ostvaruje se kroz četiri područja aktivnosti:

- *jezično-komunikacijske i kulturno-umjetničke aktivnosti:* slušanje, čitanje i pričanje slikopriča, priča, pjesama i igrokaza, enciklopedija. Postavljanje pitanja i pravilno odgovaranje na njih. Govorne i razgovorne vježbe, igre riječima. Scenske i dramske igre, lutkarske igre. Čitanje lektirnih naslova uključujući i njihovu obradu. Dječje stvaralaštvo, igre improvizacije i dramatizacije. Gledanje animiranih dječjih filmova, TV emisija te razgovaranje o njima. Upoznavanje narodnih i vjerskih običaja vezanih uz nadolazeće blagdane. Posjet kazalištu, muzeju i prigodnim izložbama, posjet gradskoj dječjoj knjižnici. Obilježavanje prigodnih blagdana i svetkovina. Priprema za javni nastup. Likovno izražavanje različitim likovnim tehnikama. Glazbeno izražavanje kroz pjevanje, slušanje i plesne strukture.
- *radno-tehničke aktivnosti:* odnose se na estetsko uređenje učionice i panoa (jesenski, zimski, proljetni, ljetni motivi te motivi nadolazećih blagdana). Ilustriranje poznatih tekstova, animiranih i dječjih filmova. Prikupljanje različitih plodova iz prirode. Praktični radovi (rad kroz različita godišnja doba prožet aktivnostima). Izrada prigodnih ukrasa, nakita, dekoracija (izrada se provodi putem radionica za blagdane). Modeliranje i izrada čestitki. Izrada kostima za javni nastup.
- *sportsko-rekreativne aktivnosti:* odnose se na osnovna biotičko-motorička znanja. Vježbe oblikovanja, svladavanje prepreka. Ponašanje i higijena za vrijeme i nakon ručka, u učionici, na školskom dvorištu i u parku. Igre na snijegu i natjecateljske igre (štafetne i momčadske). Sudjelovanje u sportskim igrama u mjestu. Poštivanje pravila igre te plesne strukture.
- *vjerski i prigodni sadržaji:* su u skladu sa zbivanjima u djetetovom okruženju te prate ciklus liturgijske godine. Za cilj imaju približiti katoličku vjeru spontano i sustavno kroz religijske sadržaje. Obilježavanje vjerskih blagdana i liturgijskih slavlja (sv. Terezija Avilska, Dani kruha, Svi Sveti, sv. Nikola, Božić, Uskrs, sv. Josip, itd.) uz molitvu, čitanje biblijskih tekstova, pjevanje prigodnih pjesama, uvježbavanje

igrokaza, pjesama, recitacija, itd. Upoznavanje učenika s važnošću pomaganja i poštivanja bližnjega. Razvijanje osjetljivosti za temeljna pitanja ljudskog postojanja. Razvijanje ljubavi za prirodu i okoliš. Razvijanje osjećaja zahvalnosti Bogu za dar života. Upoznavanje učenike sa značenjem svetaca za naš život. Upoznavanje svetaca i blaženika iz hrvatskog naroda. Prepoznavanje važnosti obiteljskog zajedništva. Prepoznavanje važnosti kršćanske (župne) zajednice. Prepoznavanje potrebe međusobnog poštovanja i pomaganja. Izgrađivanje odnosa zahvalnosti i povjerenja prema Bogu i ljudima. Uočavanja važnosti molitve za naše pokojne. Iskazivanje radosti života različiti oblicima stvaralačkog izražavanja.

6.1.2. Vjerske aktivnosti

Katolička osnovna škola u Požegi prati liturgijsku i crkvenu godinu te obilježava blagdane i svetce koji im približavaju vjeru kao mogućnost osobnog rasta u vrijednostima koje promiču kršćanski uzori vjere. Na poseban način djelatnici i učenici sudjeluju na vjerskim događanjima Požeške biskupije te u marijanskim pobožnostima i pobožnosti križnoga puta.

6.1.3. Školski zbor

Katolička osnovna škola u Požegi na poseban način gaji osjećaj prema glazbi. Stoga je važan dio njezina programa školski zbor. Voditeljica zbora i profesorica glazbene kulture predano radi s djecom i ostvaruje izvrsna postignuća. Ukoliko dijete koje upiše našu školu posjeduje talent pjevanja, voditeljica ga odmah uključuje u školski zbor, kojega učenik pohađa do završetka njegova osnovnoškolskog obrazovanja.

Zbor Katoličke osnovne škole u Požegi utemeljen je 2011. godine. Među mnogobrojnim nastupima valja istaknuti one na županijskim smotrama zborova, božićnim koncertima u požeškoj Katedrali, kao i onaj na posveti kapele sv. pape Ivana Pavla II. Zbor je održao zapažene cjelovečernje koncerte u šibenskoj i požeškoj katedrali, a svoj najveći uspjeh zabilježio je 2014. godine, kada je na Državnom natjecanju školskih zborova u Varaždinu osvojio Zlatnu plaketu.

6.1.4. Kulturne aktivnosti

Brojne su i raznovrsne kulturne aktivnosti Katoličke osnovne škole u Požegi, a idu za formativnim znanjem koje osposobljava učenika za vlastite izbore i izražavanje vlastitog bogatstva i originalnosti. Ovdje donosimo neke od njih:

- rujan - priredba za primanje 1. razreda
- listopad - Dani zahvalnosti za plodove Zemlje
- studeni - kazališna predstava
- prosinac - sv. Nikola, Božić – priredbe i sajam
- veljača - sudjelovanje u maskenbalskoj povorci
- ožujak - obilježavanje Dana škole - sv. Josip
- travanj - uskrсни sajam
- svibanj - Majčin dan i Marijin mjesec
- lipanj - priredba za kraj nastavne godine

6.1.5. Sportsko-rekreativne aktivnosti

Tijekom školske godine učenici Katoličke osnovne škole u Požegi sudjeluju na raznim sportskim aktivnostima i natjecanjima: kros, nogomet, košarka, rukomet, stolni tenis, badminton, odbojka. Učenici nižih razreda imaju mogućnost pohađanja i univerzalne sportske škole, a broji naši učenici sudjeluju i izvan škole u različitim sportsko-rekreativnim aktivnostima.

6.2. Preventivni rad s učenicima

Preventivni rad s učenicima provodi se kroz pozitivne vrijednosti Škole koje promiču svi djelatnici svojim ponašanjem i životom. Odlazak na svete mise, hodočašća i druge pobožnosti učenika, roditelja i djelatnika formiraju i izgrađuju učenike svojim primjerom kršćanskog načina života i kršćanskih vrijednosti u kojima se ne nalaze razne ovisnosti. Svakako da tome pridonose i sportsko-rekreativne aktivnosti koje promiču „zdrav duh u zdravom tijelu“ te učenici često i rado sudjeluju u njima obilježavajući dane sporta, sudjelujući na sportskim natjecanjima ili samo navijajući za učenike naše škole.

Važna prisutnost je školski vrt „Božje ljubavi“ u kojem djeca na izvoran način imaju prilike raditi u vrtu te promatrati rast bilja i promjena u prirodi. U zajedništvu učenika, roditelja i djelatnika dolaze veliki rezultati, a sam proces rada u vrtu pričinjava osobito zadovoljstvo te stvaranje prirodnih i osviještenih navika kao i pogleda na svijet oko nas. Boraveći u prirodi na svježem zraku djeci se usađuju ljubav i radne navike koje bi im trebali priječiti eventualne stranputice i ovisnosti.

Uz školski vrt mnogi učenici su uključeni u različite sekcije Učeničke zadruge „Sveti Josip“ kroz koju se učenici, osim kreativnog izražavanja, uče odgovornosti i radu u skupinama, razvijaju se i njeguju radne navike, vrijednosti i stvaralaštvo, stječe se znanje i svijet o načinima i potrebi očuvanja prirode, informira se i usmjerava učenike i stvaraju se preduvjeti za prijenos i praktičnu primjenu znanja u život.

U Školi se održavaju i predavanja o štetnostima ovisnosti u suradnji sa školskom medicinom i policijskom upravom koje imaju izrađene projekte preventivnih programa.

6.2.1. Trajna prisutnost

Prisutnost učitelja u Katoličkoj osnovnoj školi u Požegi započinje dnevnim dežurstvom od sedam sati kako bi prihvatili učenike čiji roditelji dovode djecu ranije u Školu. Osim toga, njihova prisutnost je vidljiva i na školskim hodnicima, u školskom dvorištu i školskoj blagovaoni, gdje paze na red i pristojno ponašanje učenika.

6.3. Odgojni autoritet i pravila

Važan aspekt, a ujedno i najosjetljiviji dio odgoja čini prava ravnoteža između slobode i discipline, što se ponekad čini da ugrožava jedno drugo. Ako se i u najmanjim dnevnim stvarima ne primjenjuju pravilni obrasci ponašanja, karakter učenika se neće moći ispravno formirati i teže će se biti spreman suočiti s izazovima koji će doći u budućnosti. Kvalitetan odgoj podrazumijeva učenje korištenjem pravog značenja slobode.

Zbog toga se iz odgoja ne može isključiti autoritativnost koja čini mogućim provođenje autoriteta. To je plod iskustva i kompetentnosti, ali iznad svega zahtjeva prožimanje vlastitoga života i osobne uključenosti. Tek tada to postaje izraz prave ljubavi,

tek tada je odgojitelj svjedok prave istine i dobrote.

U odnosu s učiteljem učenik razumije vrijednost pravila koja treba poštivati. Pravila nisu usmjerena sama na sebe nego su postavljena kako bi na najbolji mogući način mogli dijeliti bogatstvo osobnog i zajedničkog života.

6.3.1. Kućni red

Kućni red u Katoličkoj osnovnoj školi u Požegi propisan je Pravilnikom o kućnom redu, dok su Etičkim kodeksom propisana pravila ponašanja u Školi i školskom okruženju neposrednih nositelja odgojno-obrazovne djelatnosti u Školi. Primjerenost odijevanja propisana je Pravilnikom o osnovnom načinu odijevanja, a on se odnosi na nastavno osoblje, nenastavno osoblje i učenike.

6.3.2. Odgojna pravila

Odgojna pravila Katoličke osnovne škole u Požegi proizlaze prvenstveno iz Evanđelja po kojemu se nastoji pristupiti učenicima i roditeljima. Učenike se odgaja učeći ih istinskim neprolaznim i kršćanskim vrijednostima te ih se potiče na promjenu neprihvatljivog ponašanja. Pri tome uvelike pomaže primjer i odnos učitelja, kao i vjerski odgoj u Školi.

6.3.3. Ponašanje u prometu

O ponašanju u prometu učenici se upoznaju kroz različite akcije tijekom školske godine koje Škola organizira u suradnji s MUP-om odnosno Policijskom postajom Požega. Jednako tako naši učenici sudjeluju i u prometnima radionicama koje organizira HAK.

6.3.4. Bonton Škole

U Katoličkoj osnovnoj školi u Požegi pozdravlja se s *Hvaljen Isusu i Marija!* te se učenike uči pristojnom ponašanju i ophođenju s drugima. Razvija se svijest suživota s prirodom i njezina očuvanja, pristojno se ponaša na zajedničkim okupljanjima u Školi i izvan nje te se čuva unutarnji i vanjski prostor Škole. U školskoj blagovaonici uči se

pristojnom ponašanju kod stola, a u liturgijskim slavljinama potiče ih se na aktivno i dostojanstveno sudjelovanje.

6.4. Oporavak i osnaživanje

Odgojni i obrazovni rad treba obilježavati i prilagodljivost koja će omogućavati prilagodbu konkretnim situacijama koje se događaju u razredu i svakom pojedinom učeniku. Samim time stručna služba organizira radionice i vježbe kojima želi potaknuti učenike na vrednovanje dobrih odnosa, poštivanja jedni drugih, razvoju socio-emocionalnih vještina a sve to utemeljeno na evanđeoskoj poruci ljubavi.

Također je važno sve ovo uzeti u obzir kod određivanja mjera za oporavak i osnaživanje učenika koji imaju problema u ponašanju, razvoju ili kojih drugih problema s kojima su učitelji/nastavnici i škola upoznati radi jasnoće postupanja u prekršajnim situacijama.

6.4.1. Pedagoške mjere

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta donijelo je koncem kolovoza 2015. novi Pravilnik o kriterijima za izricanje pedagoških mjera. Svrha izricanja neke pedagoške mjere je utjecanje na promjenu ponašanja učenika kome je izrečena te primjer za ponašanje drugim učenicima. Pedagoške mjere trebaju potaknuti učenike na odgovorno i pozitivno ponašanje prema obvezama i okruženju. Izriču se prema težini zbog povrede dužnosti, neispunjavanja obveza, nasilničkog i drugih neprihvatljivih ponašanja, a one su opomena, ukor, strogi ukor i preseljenje u drugu školu.

U Katoličkoj osnovnoj školi u Požegi nastoji se pomoći učenicima s neprihvatljivim oblicima ponašanja na način da ih se u duhu Evanđelja potakne na promjenu neprihvatljivog ponašanja. Tek ukoliko niti takav oblik pomoći ne pomogne, konačno se pristupa izricanju pedagoške mjere.

6.4.2. Radionice i razgovori

Radionice su odgojno-obrazovno sredstvo poučavanja djece kroz različite metode i

tehnike ovisno o cilju koji se želi postići. Obično se želi riješiti neki problem u razrednom odjeljenju, skrenuti učenicima pažnju na neprihvatljive oblike ponašanja nudeći im primjere prihvatljivih, nenasilno rješavanje eventualnih sukoba ili poučavanje o uspješnim tehnikama učenja i sl. Učenici se kroz igranje uloga mogu uživjeti u duhovno stanje i ponašanje druge osobe te na taj način spoznati i prihvatiti ostale učenike i njihove osobine. Postoji širok spektar mogućnosti korištenja radionica sve sa ciljem odgoja kršćanski cjelovite osobe.

Razgovori s učenicima također imaju svoju svrhu i cilj kako bi odgojni ciklus uspješno završio. Potiče ih se na razvoj pozitivnih osobina i životnih vještina koje pridonose sveukupnom zadovoljstvu svih čimbenika škole. Često su korisniji i ostaju učenicima urezani u sjećanje od mnogobrojnih činjenica i teorijskih znanja. Učenici ih u pravilu vole i željno čekaju svaki oblik komunikacije sa svojim učiteljima i razrednicima.

6.5. Vrednovanje

Praćenje odgojnoga ciklusa svakako treba završiti s vrednovanjem. Svaki ozbiljan posao zahtjeva dobru pripremu te razne faze koje se odvijaju unutar određenoga programa te, na kraju, završava vrednovanjem. U toj stavci iznose se sve faze odgojno-obrazovnog procesa zajedno s ciljevima koje smo postavili na početku te se promatra i ocjenjuje postignuto kako bi sljedeća faza bila još bolja. U odgojno-obrazovnom procesu odgovornost vrednovanja pripada učiteljima koji na ovaj način isto tako podučavaju učenike kako da završe neki posao. Kao što učitelj postavlja ciljeve na početku svoga rada, tako to treba tražiti i od učenika. Učitelj ima komponente po kojima vrednuje svakog učenika, tako i učenik treba dobiti parametre koje vrednuje kod učitelja. Na taj način učitelj pokazuje interes prema svom učeniku jer dopušta da on vrednuje način na koji radi. Ovdje se ne traži suđenje osobi nego vrednovanje njezinoga rada, iskustvenog učenja. Zato se za takvo vrednovanje pripremaju objektivni čimbenici koje će svaki učenik moći vrednovati.

Svakako da je vrednovanje složena stvar te ne može biti samo rezultat aritmetičke sredine, zato stručni tim škole u svojoj mjerodavnosti vrednuje proces napredovanja koji

svaki učenik ostvari od svoga dolaska u školu do kraja školske godine.

6.5.1. Izvještaji na polugodištu i na kraju nastavne godine

Preporučuje se da katolička škola izradi svoj sustav praćenja svakoga pojedinog učenika kako bi roditelji dobili izvješće ne samo o znanju koje učenik usvaja, nego i o odgojnoj dimenziji koja je jednako važna kao i znanje. Praćenje učenika i na toj razini omogućava cjelovit pristup odgoju jer će i roditelj i razrednik imati cjelovit uvid u sve dimenzije razvoja bitne za praćenje učenika. To se posebno odnosi na predmetnu nastavu gdje je više sudionika u odgojno-obrazovnom radu s učenicima. Stoga Katolička osnovna škola u Požegi na polugodištu roditeljima podjeljuje izvješće s ocjenama, a na koncu nastavne godine svjedodžbe s ocjenom vladanja.

6.5.2. Ankete o učiteljima i stručnoj službi

Kako bi učenici naučili vrednovati ono što primaju i od koga primaju, dobro je napraviti jedanput godišnje analizu rada svih zaduženih u odgojno-obrazovnom procesu. Izrada anketa za vrednovanje treba biti prepuštena stručnjacima na tom području koji u suradnji s Vijećem odgojno-obrazovne zajednice trebaju definirati parametre važne za vrednovanje. Učenike svakako treba uputiti u važnost i značenje jednog takvog pristupa jer nisu samo učitelji koji ocjenjuju njih nego oni uče i usvajaju kako procjenjivati kvalitetu rada s njima samima. To ih podučava odgovornosti i ozbiljnom pristupu svakom predmetu koji slušaju.

6.6. Suradnja s drugim (katoličkim) školama

Suradnja između katoličkih škola na nad/biskupijskom i nacionalnom planu teži ka dobru cijele školske zajednice. Jača koordinacija i zajednički rad urodit će i obilnijim plodom. Škole su pozvane podijeliti među sobom razna područja istraživanja, priopćavajući jedne drugima svoja otkrića i razvijajući sve inicijative koje mogu doprinijeti većoj suradnji.

Prije svega važnost je stavljena na susrete katoličkih škola na nad/biskupijskoj razini

kako bi se škole jedne nad/biskupije upoznale, izmjenjivale iskustva te si bile međusobna potpora. Susreti mogu biti formativnog, duhovnog ili rekreativnog karaktera, a svrha im je jačanje svijesti pripadnosti mjesnoj Crkvi koja se brine za sve navedeno.

Osim susreta s katoličkim školama, Škola surađuje i s drugim osnovnim školama grada Požege, Republike Hrvatske i inozemstva, a sve u svrhu unaprjeđenja odgojno-obrazovnog procesa.

6.6.1. Susreti katoličkih osnovnih i srednjih škola na biskupijskoj razini

Susret djelatnika katoličkih škola Požeške biskupije, koji je u vidu duhovno-edukacijskog tipa, odvija se dva puta godišnje: prije početka nastavne godine i nakon zimskog odmora učenika. Na susretu sudjeluju svi djelatnici četiriju katoličkih škola Požeške biskupije: Katolička osnovna škola u Požegi, Katolička osnovna škola u Virovitici, Katolička gimnazija u Požegi te Katolička klasična gimnazija u Virovitici.

6.6.2. Susreti katoličkih škola na državnoj razini

Susreti svih djelatnika katoličkih škola u Republici Hrvatskoj održavat će se jedanput godišnje. Njihova svrha i cilj jesu međusobno povezivanje i upoznavanje katoličkih škola i njezinih djelatnika, kao i stručna i duhovna formacija istih.

LITERATURA:

1. BENEDETTO XVI, Lettera alla diocesi e alla città di Roma sul compito urgente dell'educazione, Vatican, 21. siječnja 2008.,
http://w2.vatican.va/content/benedict-xvi/it/letters/2008/documents/hf_ben-xvi_let_20080121_educazione.html
2. CONGREGAZIONE PER L'EDUCAZIONE CATTOLICA, *Il laico testimone cattolico della fede nella scuola*, 1982.
3. CONGREGAZIONE PER L'EDUCAZIONE CATTOLICA, *La scuola cattolica*, 1977.
4. CONGREGAZIONE PER L'EDUCAZIONE CATTOLICA, *La scuola cattolica alle soglie del terzo millennio*, 1997.
5. DRUGI VATIKANSKI KONCIL, *Gravissimum educationis*, u: *Dokumenti*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 1980.
6. HBK, *Odredbe o katoličkim osnovnim i srednjim školama*, Zagreb, 2013.
7. KONGREGACIJA ZA KATOLIČKI ODGOJ, *Vjerska dimenzija odgoja u katoličkoj školi*, *Kršćanska sadašnjost*, Zagreb, 1989.
8. UFFICIO NAZIONALE PER L'EDUCAZIONE, LA SCUOLA E L'UNIVERSITA, *Essere insegnanti di scuola cattolica*, *Orientamenti operativi*, Roma, 2008.
9. ZAKONIK KANONSKOG PRAVA: proglašen vlašću pape Ivana Pavla II.: s izvorima, Glas Koncila, Zagreb, 1996.